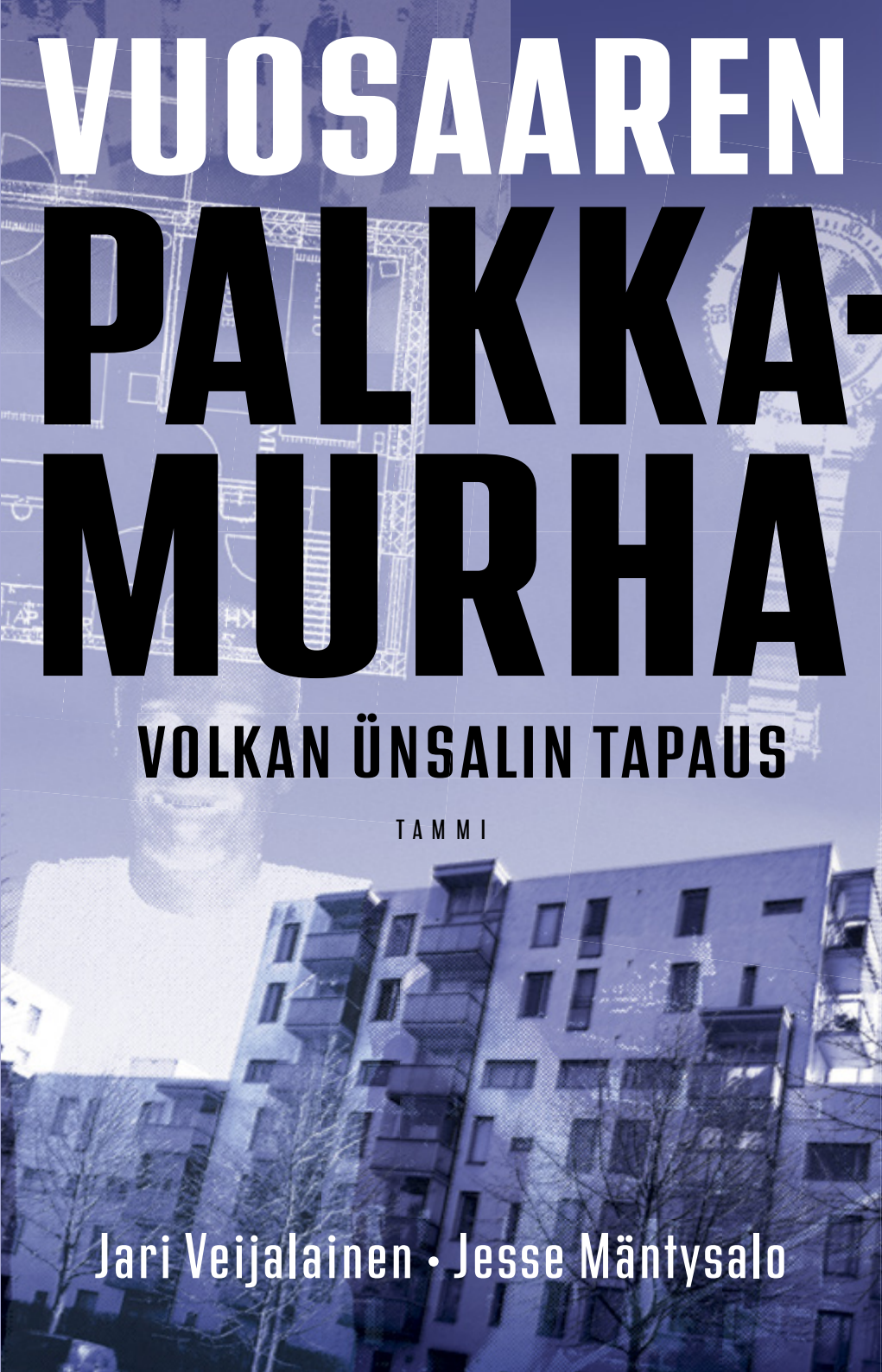

VUOSAAREN PALKKA- MURHA

VOLKAN ÜNSALIN TAPAUS

TAMMI

Jari Veijalainen • Jesse Mäntysalo

Jari Veijalainen • Jesse Mäntysalo

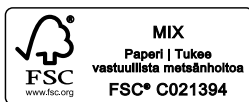
VUOSAAREN PALKKA- MURHA

VOLKAN ÜNSALIN TAPAU

TAMMI

HELSINKI

Journalistisen kulttuurin edistämissäätiö Jokes on
tukenut tämän kirjan kirjoittamista.

1. PAINOS

© JARI VEIJALAINEN, JESSE MÄNTYSALO JA TAMMI 2026

TAMMI ON OSA WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖTÄ
LÖNNROTINKATU 18 A, 00120 HELSINKI

ISBN 978-952-04-7378-5

PAINETTU EU:SSA

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut: tuotevastuu@tammi.fi

Sisällys

OSA 1 MURHAAJIEN JÄLJILLÄ

11	Helsingin yössä
16	Kuka oli Volkan?
19	Arlandan ryöstö
22	Volkanin ensimmäinen katoaminen
24	Ystävyysmerkki
29	Rikollisuuden eliittiä
32	Volkanin toinen katoaminen
35	Savuna ilmaan
37	Vihjesoitto
38	Visiitti Tukholmaan
42	Viimeiset kuulumiset
44	Kadonneet huonekalut
47	Rikospaikkatutkinta
52	Tuliaisista Ruotsista
55	Valkoinen haulikko
58	Hiiltyneet todisteet
62	Kiviseinäkiistoa
69	Ruumisauto kahdellakymppillä
73	Ankkurinappi
77	Taru sormuksen ja kellojen herrasta
83	Kännipuheita
89	Takaa-ajo

92	Vaaralliset käräjät
99	Murha ilman ruumista
102	”Rami ryssi kaiken”

OSA 2 KYMMENEN VUOTTA MYÖHEMMIN

113	Rikostutkija Jari Veijalainen, pururata, Lounais-Suomi
115	Unelmapari
122	Volkanin haamu
131	Vilhusen suojamaalaus
141	Puheluita menneisyydestä
145	Tuttu ääni
148	Yöllinen puhelu
156	Vihjesoittajan jäljillä
167	Häätö ja säätö
181	Liian kuuma kämppä
188	Mystinen omakotitalo
202	Liikaa diskuteeraamista
211	Kenraaliharjoitus
215	Ratkaisun hetki
224	Tietoja sisäpiiristä
230	Kruunuja ja kiitollisuutta
235	Ramin loppu
238	Aarteita arkistosta
246	Ryypyreissu Espanjaan
252	Vesiperä

- 259 Murhia vaihtokauppana
267 Ylimääräiset sormenjäljet
272 Onko kaiken takana Keijo?

OSA 3 OIKEUSKÄSITTELY

- 283 Aarnio ja Vilhunen, syytteessä murhasta
291 Sankari vai murhaaja?
301 Löyhä huhu vai tarkka tieto?
308 Avainleikki
313 Hiljaisen miehen puheenvuoro
319 Houkutuslintu
325 150 000 euroa Vilhusen päästä
327 Ollako vai eikö olla?
332 Syyllinen ja syytön

OSA 4 JÄLKINÄYTÖS

- 347 Hautapaikan mysteeri
354 Öljytie
361 Toinen etsintäreissu
367 Uusin silmin
370 Jossain täällä hän on

- 374 Lähteet

OSA 1

MURHAAJIEN JÄLJILLÄ

HELSINGIN YÖSSÄ

Harmaa Opel Senator lipuu pitkin Kapteeninkatua Helsingin eteläisessä kantakaupungissa. Loppusyksyn ilta on pimeä, ja katuvalot valaisevat vanhaa arvoaluetta. Opel hiljentää vauhtia ja pysähtyy kadun varteen. Punatiilisen kerrostalon seinässä hohtaa numero 24.

Lokakuun 15. päivä vuonna 2003 on kalsa. Heikko tuulenvire käy pohjoisesta, ja lämpötila on hädin tuskin nollan yläpuolella. Puolen kilometrin päässä vellova meri saa ilman tuntumaan entistä kylmemmältä ja kosteammalta. Seuraavana yönä Helsingin Kaisaniemen säähavaintoasema rekisteröi syksyn ensimmäiset pakkaslukemat, miinus puolitoista astetta. Ehkä kylmä tuulahdus saa Opel-miehen kohentamaan puolipitkän nahkatakkinsa kauluksia. Hän astelee reippaasti punatiilisen kerrostalon alaovelle. Muutama kerros ylempänä asunnon haltija tietää odottaa tulijaa. Vierailusta on sovittu puhelimesta tunti sitten. Tapaamisia on ollut useita edeltävien päivien aikana.

Asunnossa aikaansa viettää toinenkin henkilö. Hän on asunnon haltijan lapsuudenkaveri Ruotsista. Hän on 26-vuotias kuten asunnon haltijakin. Mies on hyvin ahdistunut, pelosta suunniltaan. Näköpiirissä ei häämötä helppoa ulospääsyä tai ratkaisua, kunniallisesta puhumattakaan. Hän aikoo viettää Suomessa vielä parisen viikkoa ennen kuin matkustaa takaisin Tukholmaan, jossa häntä odottaa tyttöystävä.

Opel-mies liittyy kaksikon seuraan. Keskustelua käydään ruotsiksi. Iltaa on määrä jatkaa ruokaravintolassa. Lisää vauhtia aiotaan kenties hakea kokaiinista. Ehkä se helpottaisi ruotsalaismiehen oloa ja lievittäisi koti-ikävää. Illanvietto vaikuttaa hyvinkin spontaanilta, mutta sitä on suunniteltu parisentoa viikkoa vieraalta salassa. Sopivaa ajankohtaa on odotettu kärsivällisesti. Suunnitelmat ja käytännön valmistelut ovat valmiina. Myöhemmin illalla seurueeseen liittyy vielä neljäs henkilö, mutta siitä tukholmalaisvieras ei tiedä mitään – kuten ei sitäkään, että hiekanjyvät hänen elämänsä tiimallasissa hupenevat kiihtyvällä vauhdilla.

Kolmikoko keskiviikkoilta 15. lokakuuta 2003 sujuu Kapteeninkadun asunnossa rennosti alkoholia nauttien. Asunnon haltija Janne on vapautunut suomalaisesta vankilasta neljä kuukautta aiemmin. Nuorelle miehelle vuosia sitten Ruotsissa langetettu murhatuomio on takanapäin, ja hän totuttelee elämään siviilissä. Arki kuluu opintojen parissa, ja vuokra-asunnon sijainti Kapteeninkadulla on upea. Janne viihtyy Helsingissä.

Hänen vieraansa, lapsuudenkaverinsa Volkan, pelkää hengen puolesta. Häntä on uhkailtu Ruotsissa. Siksi Janne on pyytänyt ahdistuneen ystävänsä väliaikaisesti luokseen Suomeen, ehkä se toisi pientä etäisyyttä huoliin ja murheisiin. Volkanilla on Helsingissä mukanaan vain kaikkein tärkeimmät tavarat. Ne ovat yhdessä isossa matkalaukussa, parissa kolmessa pienemmässä kassissa ja kahdessa pukupussissa. Vaatteiden ja hygieniatuotteiden lisäksi mukana on käteistä rahaa elämiseen ja juhlimiseen. Volkan säilyttää seteleitä kirjekuoressa. Kenties nousuhumala siivittää tunnelmaa ja laskee Volkanin pelkokerrointa ainakin hetkellisesti.

Seurueen kolmas henkilö, Opel-mies, puhuu kuuluvalla äänellä ja karkeasti. Häntä kutsutaan Ramiksi. Mies on sitä tyyppiä, jonka jutut ja esiintyminen tuskin jäävät keneltäkään

huomaamatta. 47-vuotias Rami on viettänyt vuosia Ruotsissa ja puhuu kieltä sujuvasti. Kaikki kolme siis ymmärtävät toisiaan vaivatta. Se, mitä mieltä Volkan on parikymmentä vuotta vanhemman Ramin tyylistä ja olemuksesta, jää vaille vastausta. Tärkeintä on, että Rami on Jannen hyvä kaveri. Volkanin saavuttua Suomeen Rami tuli heti tapaamaan heitä, ja lähes päivittäin Rami on ilmestynyt kuin varjoista Volkanin ja Jannen seuraan milloin missäkin.

Lyhyt jutusteluhetki Kapteeninkadulla on ohi. On aika suunnata Helsingin keskustaan. Muutama drinkki ei estä Ramia toimimasta kuskina. Illallispaikaksi valikoituu ravintola Socis, joka sijaitsee hotelli Seurahuoneen yhteydessä ydinkeskustassa noin puolentoista kilometrin päässä. Sinne autoilee tähän aikaan illasta viidessä minuutissa. Kolmikko on perillä kello 22.47. Saapuminen tallentuu ravintolan valvontakameroihin. Rami, joka on pukeutunut mustaan puolipitkään nahkatakkiin, johdattaa seuruetta. Pari kolme metriä hänen perässään kävelevät rinnakkain lapsuudenkaverit Janne ja Volkan. Jannella on mustien housujen lisäksi yllään keller-tävä ulkoilutakki. Volkan on pukeutunut tummiin housuihin, valkoiseen paitaan sekä tummahkoon takkiin. Rakeisesta valvontakameran otoksesta voi arvailla sen olevan farkkutakki. Volkanin eleistä ei voi päätellä, että hänen henkeään on uhattu. Tallenteissa miehen olemus vaikuttaa vapautuneelta. Hän ei pälyile ympärilleen eikä näytä varautuneelta. Juhlinta on alkamassa.

Kolmikko on ehtinyt istua ravintolassa viitisen minuuttia, kun Rami soittaa Itä-Helsingissä asuvalle kaverilleen, 33-vuotiaalle Janille.

– Vois nähdäkin, mut tässä menee vielä aikaa näiden huliilien kanssa. Varmaan tunti ainakin, Rami toteaa.

Jani ja Rami eivät tiedä olevansa Helsingin poliisin huumeryhmän telekuuntelussa. Käräjäoikeus on vain viikkoa

aiemmin antanut poliisille luvan kuunnella salaa miesten puhelimia epäillyn huumausainerikoksen vuoksi. Kuuntelun alla on myös Janne. Ehkä miehet osaavat menneisyytensä vuoksi varoa ja epäillä. Ramin soittama puhelu toimii selkeänä väliaikatiekana Janille. Samalla se on keino sumuttaa Volkania. Ruokapöydässä jatketaan keskustelua. Juttua heitetään ehkä kokaiinista. Sitä saataisiin äskeisen puhelun toiselta osapuolelta Janilta. Kuluu vajaa tunti. Kello 23.40 valvontakameroissa näkyy, kun kolmikko poistuu ravintolan ulko-ovista. Nämä kuvat ovat viimeinen todiste elossa olevasta Volkanista.

Ulkona Rami soittaa uudestaan Janille. Ennen kuin puhelu yhdistyy, telekuuntelujärjestelmään taltioituu Ramin ja Volkanin ruotsiksi käymä jutustelu.

- Skall vi ta bilen med? Volkan kysyy.
- Visst fan, vad tänker du an? Rami vastaa.
- Tänker att vi var nära, Volkan sanoo.
- Nej, inte så nära, Rami toteaa.
- Uu, vad... kallt, valittelee Volkan kylmyyttä.

Nämä jäävät Volkanin viimeisiksi taltioituneiksi sanoiksi. Matkan jatkuminen autolla yllättää hänet. Hän kuulostaa hieman epävarmalta, ehkä jopa pelokkaalta. Eikä ihme. Tarkoituksena on siirtyä vieraaseen paikkaan ja tuntemattoman henkilön seuraan, vieläpä vieraassa maassa. Sitten Ramin puhelu yhdistyy Janille.

- Vittu, ajateltiin tulla kylään, Rami sanoo.
- Siitä vaan sitten, katotaan! Jani vastaa.

Volkanin pelko helpottaa, kun hän kuulee, että perillä olisi kokaiinia. Kenties se ja Jannen seura rohkaisevat häntä noustamaan uudelleen Ramin kyytiin. Opel Senator lähtee kohti Itä-Helsinkiä. Jani asuu Kallvikintiellä Vuosaarella. Sinne on matkaa noin 15 kilometriä. Keskellä yötä hiljaista Itäväylää pitkin paikalle ennättää alle puolessa tunnissa. Seurue on

Kallvikintiellä viimeistään kello 00.16, koska tuolloin Jannen puhelinliittymä linkittyy läheiseen tukiasemaan.

Määränpäässä Rami kurvaa Opelin Kallvikintie 61:n piha-alueelle. Kerrostalo on osa vuonna 2000 valmistunutta U:n mallista rakennuskokonaisuutta. Kerrostalot omistaa valtakunnallinen vuokratalo-osuuskunta VVO. Rami löytää pihalta pysäköintipaikan, ja seurue astelee muutaman metrin matkan kerrostalon alaovelle. Ovisummerin kutsu vapauttaa lukituksen rappukäytävään. Miehet jatkavat hissillä kuudenteen kerrokseen, missä Jani on huoneiston ovella ottamassa vieraita vastaan. Vieraat ja isäntä istahtavat vuokrataksion kolmenistuttavalle sohvalle ja nojatuoliin. Tunnelma on ainakin näennäisen rento. Tarjolla on alkoholia ja kokaiinia. Sitä vartenhan tänne on tultu. Tai ainakin Volkan luulee niin. Keittiön pöydältä saa vapaasti vetää viivat.

Hetken päästä Volkan nousee ylös. Hänen pitää käydä vessassa. Se sijaitsee kylpyhuoneen yhteydessä. Kun Volkan sulkee kylpyhuoneen oven perässään, alkaa olohuoneessa välittömästi äänetön liikehdintä ja kuhina. Mikään ei saa herättää Volkanin epäilyksiä. Se voisi pilata kaiken. Miehet viittilöivät toisilleen kiivaasti käsimerkein. Nyt on aika toimia.

Jani nappaa käsiinsä alumiinisen baseballmailan, jonka on aiemmin tuonut asuntoon varmuuden vuoksi. Hän hiiptii kylpyhuoneen oven saranapuolelle odottamaan. Hän on lyöntiasennossa. Sekunnit matelevat. Kylpyhuoneen puolelta kuuluu ehkä Volkanin liikehdintää ja vesikalusteiden ääniä.

Viimein oven lukitus vapautuu ja ovi työntyy auki. Volkan ehtii ottaa tuskin pari kolme askelta, kun väijyksissä ollut Jani astuu esiin. Hän heilauttaa kovan iskun suoraan Volkanin takaraivoon. Lyönti on niin voimakas, että veripisarat lennähtävät korkealle viereiselle seinustalle aina seinällä olevaan sisustustauluun asti. Myös olohuoneen lattia on veressä.

Volkan huutaa suoraa huutoa kivusta ja tuskasta. Ääni on vaiennettava. Meteli voi herättää naapurit. Pahimmassa tapauksessa huuto tuo poliisit paikalle. Se olisi täysi katastrofi – *game over*. Odotettu keskiviikkoyön juhlinta on päättynyt ennen kuin se ehti kunnolla edes alkaa. Kaksi miestä tarraa tiukasti kiinni Volkanin käsivarsiin ja jalkoihin. Homma on hoidettava suunnitelman mukaisesti.

KUKA OLI VOLKAN?

Jordbron asutuskeskittymä sijaitsee Haningen kunnassa reilut 20 kilometriä Tukholmasta etelään. Jordbro rakennettiin pääosin 1960- ja 1970-lukujen aikana. Se oli osa miljoonaohjelmaa, jonka tarkoituksena oli vastata maan hälyttävään asuntopulaan. 1950-luvulta 1970-luvulle Ruotsiin saapui suuri määrä maahanmuuttajia, pelkästään Suomesta tuli noin puoli miljoonaa ihmistä. Asunnoille oli huutava tarve. Kymmenvuotisen hankkeen aikana Ruotsiin rakennettiin hieman yli miljoona uutta kotia, joista merkittävä osa oli vuokra-asuntoja. Näille uusille asuinalueille muutti ennen kaikkea ulkomailta tulleita maahanmuuttajia, mikä osaltaan lisäsi segregatiota. Maahanmuuttajat jäivät ruotsalaisen yhteiskunnan ulkopuolelle, ja heidän asuttamillaan alueilla huono-osaisuus ja rikollisuus lisääntyivät.

Volkan Ünsal syntyi heinäkuun 25. päivänä vuonna 1977 turkkilaistaustaisten vanhempien perheeseen Jordbrossa. Hänellä oli veli ja sisko. Volkanin isä syyllistyi vakaviin rikoksiin, joiden vuoksi hänet myöhemmin karkotettiin Ruotsista. Isä palasi Turkkiin vuonna 1988. Volkanin äiti jäi lastensa kanssa Jordbrohon. Alueella asui jo 1980-luvulla paljon maa-

hanmuuttajia. Osa heistä ei tuntenut kuuluvansa minnekään. Maahanmuuttajaperheiden Ruotsissa syntyneet lapset eivät välttämättä kokeneet itseään ruotsalaisiksi, mutta he eivät myöskään samastuneet vanhempiensa kotimaahan.

Jordbrossa asui myös Janne Raninen, jonka äiti oli suomalainen. Volkanin ja Jannen perheet tutustuivat toisiinsa, ja pojista tuli hyviä kavereita. Janne vietti paljon aikaa Volkanin kotona. 1990-luvun alussa mukaan kaveriporukkaan tulivat myös Christian ”Chito” Perez ja muutaman vuoden vanhempi Leopoldo Gonzalez Carmona, hekin Jordbron maahanmuuttajaväestön lapsia. Leon ja hänen perheensä juuret olivat Chillessä, ja he olivat tulleet Ruotsiin 1980-luvun puolivälissä. Chiton isä, kuten Volkaninkin, asui ulkomailla ja oli ammattirikollinen.

Poikaporukasta muovautui rikollisliiga. Ryhmä teki rahaa esimerkiksi ryöstöillä ja huumekaupalla. Volkanin kertoman mukaan Chiton isä alkoi antaa kykeneville nuorille erilaisia toimeksiantoja ulkomailta käsin. Ruotsin päässä Chito vastasi tehtävien jakamisesta. Myöhemmin Volkan koki, että Chito oli porukan henkinen johtaja, jonka juoksupoikina ja henkivartijoina hän ja Janne joutuivat toimimaan. Likaiset työt lankesivat kaksikolle kenties siksi, että he itsekin uskoivat kykenevänsä ihan mihin tahansa.

Helmikuussa 1998 Janne ampui Jokson, Ruotsin alamaailman merkittävimpiin pomoihin lukeutuneen Dragan Joksovićin, Solvallon raviradalla Tukholmassa. Neljästä laukauksesta kaksi osui selkään, kaksi päähän. Kylmäverinen teko kaksikymppiseltä nuorukaiselta. Jokso johti suurta rikollisverkostoa paitsi Ruotsissa myös kotimaassaan entisessä Jugoslaviassa. Jannen kertoman mukaan Jokso oli uhkaillut häntä ja hänen perhettään. Jokso ei kuulemma ollut pitänyt siitä, että Janne oli tehnyt laitonta tupakkabisnestä Joksolle kuuluvalla alueella. Vuosia myöhemmin Janne myönsi, että

murhan todellisenä motiivina oli Dragan Kovac -nimisen ammattirikollisen toimeksianto. Jugomafiaan niin ikään kuulunut Kovac oli riitautunut Jokson kanssa ja halusi tästä eroon. Ampujaksi oli ollut ehdolla myös Volkan. Koska Janne teki murhan 20-vuotiaana, hän sai määrämittaisen kahdeksan vuoden tuomion. Yli kaksikymppisenä rangaistus olisi ollut elinkautinen.

Ystäväporukka oli luvannut Jannelle, että hänestä pidetään huolta vankilavuosien aikana. Volkanin oli ollut määrä toimittaa Jannelle kiven sisään rahaa, jota ystävät yhteistuumin hänelle keräsivät. Asiat eivät kuitenkaan menneet niin kuin oli sovittu, ja ennen pitkää Janne pettyi kohteluunsa. Volkan kyllä toimitti rahaa, mutta summat olivat ihan muuta kuin mistä oli ollut puhe. Janne alkoi epäillä, että Volkan veti välistä. Volkan kävi tapaamassa Jannea vankilassa silloin tällöin aina siihen saakka, kunnes tämä syyskuussa 1999 siirrettiin Suomeen suorittamaan tuomionsa loppuun. Sen jälkeen kaverukset pitivät yhteyttä toisiinsa puhelimitse.

Volkan passitettiin vankilaan syyskuussa 2001. Hän oli ampunut käsiaseella kahta henkilöä ja saanut teostaan vuoden vankeusrangaistuksen. Volkan selitti, että kyseessä oli ollut hätävarjelu, ja selitys meni oikeudessa läpi. Myöhemmin tuomionsa kärsittyään hän tunnusti, että oli ampunut palkkiota vastaan ja että palkkion oli maksanut Chito. Volkanin mukaan ampumisen kohteeksi joutuneet miehet olivat olleet velkaa Chitolle. Volkan kärsi tuomionsa Tukholman läänissä sijaitsevassa Asptunan vankilassa, missä hän päätyi samaan selliin ystävänsä Leon kanssa.

Volkan oli kaikkea muuta kuin pulmunen. Hänen kanssaan lähes kolme vuotta suhteessa ollut nainen kertoi myöhemmin poliisille karmeita yksityiskohtia miehen hirviömaisesta puolesta. Volkan hakkasi silloista puolisoaan toistuvasti. Volkan oli hyvin väkivaltainen, jos nainen ei

tehnyt kuten Volkan tahtoi. Myös Volkanin perhe tiesi miehen pahoinpitelevän puolisoaan. Volkanilla kuitenkin oli henkinen yliote myös vanhempiinsa. Volkanin isä kertoi poikansa käyneen hänenkin kimppuunsa. Tuttavapiirissä Volkan tiedettiin rauhattomaksi ja äkkipikaiseksi ihmiseksi, joka manipuloi muita ja tulistui äkkiarvaamatta täysin mitättömistä asioista. Moni oli hänen seurassaan varpaillaan. Ystäväpiirissä Volkanin käyttäytymistä ei katsottu hyvällä, mutta ei siihen juuri puututtukaan. Tuskin kukaan kuitenkaan osasi arvata, miten pitkälle Volkan oli röyhkeydessään valmis menemään.

ARLANDAN RYÖSTÖ

Volkan vapautui vankilasta toukokuussa 2002. Pian sen jälkeen hän matkusti Chiton ja tämän liikekumppanien tarjoamalle lomamatkalle Ibizalle Välimerelle. Chito ja Leo rahoittivat Volkania muutenkin avokätisesti. Tälle hommatitiin vuokrahuoneisto, arvokello, ruokaa, juomaa, kokaiinia ja rahaa elämiseen. Volkan koki, että näin kuuluikin olla – olihan hän ollut luotettava rikoskumppani ja tehnyt kuten oli käsketty.

Heinäkuun 12. päivänä 2002 Arlandan lentokentällä tehtiin suuren luokan arvokuljetusryöstö. Rikosta oli valmisteltu pitkään ja hartaasti, ja myös Volkan oli ollut paikalla, kun hänen luottoystävänsä Leo oli suunnitellut ryöstöä rikostoveriensä kanssa. Teko onnistui täydellisesti. Kolme naamioitunutta, lentoyhtiön rahtityöntekijöiksi pukeutunutta miestä ajoi autolla SAS:n lentokoneen luo, kun Lontoosta saapunutta rahalahetystä oltiin siirtämässä pois koneesta. Konetuliaseilla

varustautuneet ryöstäjät uhkasivat arvokuljetusta turvaneita vartijoita, ottivat mukaansa säkkikaupalla eri maiden valuuttaa ja pakenivat paikalta autolla. Ryöstösaalis oli Ruotsin kruunuissa yli 40 miljoonaa, siihen mennessä maan rikoshistorian suurin. Poliisilla ei ollut tarpeeksi todisteita ketään vastaan. Ryöstäjät olivat siivonneet jälkensä erittäin huolellisesti eivätkä jääneet koskaan kiinni.

Se, mitä Arlandan jättiryöstön jälkimainingeissa todella tapahtui, ei edelleenkään ole täysin selvää. Osapuolet ovat myöhemmin kertoneet tapahtumista hyvin ristiriitaisia seikkoja. Volkan itse kertoi eri henkilöille erilaisia totuuksia siitä, mistä hänen ja Leon välirikko oli saanut alkunsa. Kaikista yksityiskohdista ei saatu varmuutta, mutta Helsingin poliisin Volkan-tutkinnan pöytäkirjaan tapahtumien kulku kirjattiin seuraavalla tavalla.

Volkan oli päässyt osille Arlandan ryöstöstä, vaikka ei ollut osallistunut itse keikkaan. Leo oli antanut Volkanille 500 000 kruunua. Avokätisyyteen oli vaikuttanut ehkä se, että Volkan tiesi ryöstöstä paljon, ja Leo oli tahtonut varmistaa, että Volkan pysyisi hiljaa. Hyvin mennyttä ryöstöä oli lähdetty muutaman päivän kuluttua juhlistamaan porukalla Mallorcalle Espanjaan. Volkanin ja Leon lisäksi mukaan oli lähtenyt muutama Leon ystävä. Leo oli maksanut Volkanin matkan. Viikon loma etelän auringossa oli sujunut tiettävästi mukavissa merkeissä. Mallorcalta palattuaan Volkan oli matkustanut äitinsä ja sisarensa kanssa Turkkiin. Elokuun alussa sinne oli saapunut myös Leo ystävineen. Leo ja hänen seurueensa olivat majoittuneet pääkaupunki Ankaran Sheraton-hotelliin. Myös Volkan oli liittynyt porukkaan. Hänelle Leo oli varannut sviitin, kun muut olivat asuneet tavallisissa hotellihuoneissa.

Leon avokätisyydestä huolimatta Volkan ei ollut vaikuttanut tyytyväiseltä. Häntä oli alkanut hiertää Arlanda-ryöstöstä

saamansa rahasumma. Se ei ollut riittävän suuri. Asiasta oli kehkeytynyt miesten välille suukopua. Miesten välillä oli kytenyt eripuraa ehkä jo vuosien ajan. Sen alkulähteet olivat Jokson murhassa Solvallon raviradalla. Volkanin tarinan mukaan Leon oli alun perin pitänyt ampua Jokso ja tälle oli jo luvattu kolmen ja puolen miljoonan kruunun palkkio. Volkan oli kertonut myöhemmin poliisille, ettei Leosta kuitenkaan ollut ollut ampujaksi. Sen sijaan Leo oli palkannut Jannen tekemään teon puolestaan. Koska Janne oli hoitanut Leon homman ja Volkan oli auttanut Jannea taloudellisesti tämän vankeuden aikana, Volkanin mukaan hänelle olisi kuulunut ilman muuta isompi siivu Arlandan ryöstösaaliista. Leo oli ollut täysin eri mieltä: Volkan oli saanut jo riittävästi, 500 000 kruunua. Riita oli kärjistynyt Ankaran auringon alla. Volkan oli lähtenyt Turkista myrskyisissä merkeissä takaisin Ruotsiin elokuussa 2002. Hän oli käynyt Leon kätköllä ja ottanut haltuunsa osan Arlandan saaliista. Summa oli arviolta noin kaksi ja puoli miljoonaa kruunua. Pienen osan rahoista, euroissa noin 80 000, Volkan oli tallettanut tililleen. Lopuilla hän oli ostanut 200-neliöisen luksusasunnon Ankaran hienostoalueen pilvenpiirtäjästä.

Leo oli raivostunut silmittömästi kuultuaan Volkanin kavalluksesta. Kun Volkan oli palannut Turkkiin, hän oli alkanut saada uhkailusoittoja. Puheluissa Volkania oli käsketty palauttamaan rahat. Muussa tapauksessa Volkan ja koko tämän perhe pääsisivät hengestään. Myös muita Volkanin tuttuja oli uhkailtu ja painostettu. Jotkut, jotka tiesivät tai joiden oletettiin tietävän Volkanin kavaltamista rahoista, olivat joutuneet väkivallan kohteeksi. Volkan ei kuitenkaan taipunut, ja Leon mitta täyttyi. Todennäköisesti syksyn 2002 aikana Leo teki lopullisen päätöksensä: Volkanin oli kuoltava.

VOLKANIN ENSIMMÄINEN KATOAMINEN

Volkan alkoi pelätä turvallisuutensa puolesta. Hän pysytteli elokuusta marraskuuhun 2002 Turkissa ja vietti lähes täydellistä radiohiljaisuutta. Volkan ei pitänyt yhteyttä vanhoihin kavereihinsa Jannea lukuun ottamatta. Janne oli luottoystävä, mutta hänenkin kanssa Volkan uskalsi vain soittaa. Volkan soitteli myös kihlatulleen Lindalle [nimi muutettu], jonka kanssa oli ollut yhdessä muutaman vuoden.

Volkan ei ole enää kertomassa, millaista henkistä painia hän itsensä kanssa kävi. Poliisin pöytäkirjoista käy kuitenkin ilmi, että Volkan joutui pohtimaan tarkkaan tulevia tekemisiään. Kyse oli elämästä ja kuolemasta. Marraskuussa 2002 Volkan teki ratkaisevan siirtonsa ja otti yhteyttä Ruotsin poliisiin. Hän halusi puhua. Paluuta vanhaan ei enää olisi, se oli varma.

Volkan palasi Turkista Ruotsiin 14. marraskuuta 2002. Seuraavana päivänä hän oli poliisilaitoksella kuulusteltavana Arlandan ryöstön todistajana. Volkan päätti putsata pöydän ja laulaa kaiken, mitä ryöstöstä tiesi. Hän kertoi yksityiskohtaisesti, ketkä ryöstöä olivat järjestelleet, kuinka se oli toteutettu, mitä ryöstön jälkeen oli tapahtunut ja miten saalis oli jaettu. Hän teki selväksi, että ryöstöä oli suunniteltu pitkään. Sen pääarkkitehti oli Leo, joka oli myös osallistunut ryöstöön. Volkan paljasti, että ryöstöporukalla oli ollut lentoasemalla tietolähde, jolta saadun informaation perusteella miehet osasivat iskeä oikeaan aikaan. He olivat saaneet kuulla, että kerran vuodessa Arlandaan saapui suuri rahakuljetus. Tiedonantaja oli osannut kertoa, että lähetys tulisi Lontoosta jonain heinäkuun perjantaina. Kun päivä oli myöhemmin tarkentunut 12:nneksi, kaikki oli aseistusta myöten valmiina. Volkan antoi ymmärtää, että iskun oli tarkoitus olla näyttävä.

– He halusivat olla parhaimpia ja suurimpia. Se oli erittäin tärkeää.

Volkan puhui ryöstössä käytetyistä aseista, varastetuista pakoautoista ja niiden tuhoamiseen hankitusta polttoaineesta sekä piilopaikoista. Hän tiesi kertoa, että ryöstökopla oli hajonnut melko pian iskun jälkeen. Tekijät olivat lähteneet eri suuntiin, esimerkiksi yksi oli muuttanut naisystävänsä kanssa Yhdysvaltoihin. Mikään ei saisi myöhemmin yhdistää ryöstäjiä toisiinsa. Volkanin poliisille antamat tiedot olivat tarkkoja ja yksityiskohtaisia, mikä teki tarinasta uskottavan. Poliisi alkoi vakuuttua Volkanin puheiden todenperäisyydestä.

Volkan paljasti myös, että hän oli tavannut Leon ryöstön jälkeisenä päivänä ravintolassa Tukholman keskustassa. Leo oli ollut iloinen ryöstön onnistumisesta mutta vaikuttanut myös jotenkin ärtyneeltä. Leo kenties pelkäsi, että Volkan ryhtyisi vehkeilemään poliisin kanssa. Leon mielestä Volkan tiesi aivan liikaa. Leo oli luvannut Volkanille rahaa, jotta tämä pitäisi turpansa kiinni. Hyssyttelymaksun lisäksi hän oli tarjonnut Volkanille osan ryöstösaaliista kätkeväksi. Se oli Volkanin mielestä temppu, jolla Leo ilmeisesti halusi testata hänen luotettavuutensa. Volkan oli kieltäytynyt. Riskit olivat liian suuret. Leo ei ollut tyytynyt kieltävään vastaukseen vaan oli vaatinut, että Volkanin pitäisi siinä tapauksessa etsiä sopiva kätkijä. Sellainen oli löytynytkin. Muuan turkilaistaustainen ravintoloitsija oli saanut jemmattavakseen yli 12 miljoonaa kruunua. Kun Leon perintäporukka oli myöhemmin käynyt hakemassa rahoja, potista oli puuttunut useita miljoonia. Silloin miehet olivat menettäneet malttinsa ja ravintoloitsija yhden sormistaan.

Volkan vakuutteli poliisille syyttömyyttään.

– Rahaa oli kadonnut, en tiedä kuinka paljon, mutta minua syytetään siitä.

Volkan syytti ravintoloitsijaa ja ravintoloitsija Volkania.

PALKKAMURHA, JOSTA KOKO SUOMI PUHUI.

Ruotsinturkkilainen Volkan Ünsal murhataan Suomessa, ja jälkeen päin selviää, että hänen palkkamurhaansa kytkeytyvät niin huumepoliisin päällikkö Jari Aarnio kuin rikollispomo Keijo Vilhunen.

Neljä rikollista juhlii vuosaarelaisessa asunnossa vuonna 2003. Kolme heistä poistuu elävänä yön pimeyteen, mutta Volkan Ünsal katoaa. Vain hetkeä myöhemmin poliisi saa vihjesoiton. Mystinen soittaja kertoo murhasta ja osaa nimetä tekijät. Murhatutkinta alkaa jo ennen kuin kukaan ehtii kaivata uhria. Tekijät tuomitaan palkkamurhasta, mutta rikostutkinnan oudot piirteet jäävät kalvamaan. Miten poliisi pääsi murhaajien jäljille niin pian? Vanha tapaus päättyy uudelleen tutkintaan ja rikostutkija Jari Veijalaisen pöydälle. Tutkintaryhmälle paljastuu hämmästyttäviä tietoja, jotka eivät koskaan tavoittaneet alkuperäisiä murhatutkijoita. Nyt Veijalainen uskoo tietävänsä, kuka soitti mystisen vihjepuhelun ja minne Volkan Ünsal on haudattu.

JARI VEIJALAINEN on eläkkeellä oleva keskusrikospoliisin rikosylikons-taapeli, joka on aiemmin kirjoittanut kirjat *Airiston murha* (2023) ja *Someran murha - Kadonneen Milla Arosen tapaus* (2024).

JESSE MÄNTYSALO työskentelee rikostoimittajana Yle Uutisissa. Mäntysalo on aiemmin kirjoittanut kirjat *Lusu - Rikollispomon kaksoiselämä* (2022) ja *Kuka murhasi Sirkka-Liisa Valjuksen?* (2024).

www.tammi.fi

30.16

ISBN 978-952-04-7378-5

Kansi: Markko Taina - Kannen valokuva: Antti Aimo - Koivisto / Lehtikuva